

Стаднік Н.В.,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри початкової освіти
та методик природничо-математичних дисциплін

Лаптічук І. А.,

магістрантка спеціальності «Початкова освіта»
Педагогічного інституту

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

***Анотація.** Стаття присвячена актуальним питанням формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до застосування мультимедійних засобів навчання. Обґрунтовано важливість оволодіння майбутніми вчителями педагогічними технологіями для оптимізації навчально-виховного процесу в початковій школі.*

***Ключові слова:** майбутній учитель початкової школи, готовність, мультимедійні технології.*

***Постановка проблеми.** В зв'язку з використанням засобів сучасної комп'ютерної техніки в навчальному процесі значно зростають вимоги до професійної підготовки вчителя. Крім базових знань, потрібних для здійснення педагогічної діяльності, вчителю необхідно оволодіти основами роботи з сучасним комп'ютером, уміти застосовувати інформаційно-телекомунікаційні технології для досягнення визначених навчально-виховних цілей, освоїти нові організаційні форми навчальної діяльності. Тому перед педагогічними закладами постає необхідність введення спеціальних дисциплін для реалізації поставлених завдань, а також застосування можливостей сучасного комп'ютера в процесі викладання всіх дисциплін. Впровадження мультимедійних засобів у навчальний процес школи дає можливість майбутнім вчителям розширювати коло своїх знань, стимулює до навчання, є дієвим засобом активізації пізнавальної діяльності.*

Сучасна система освіти відкриває нові можливості, але водночас висуває підвищені вимоги до професійної підготовки вчителя початкової школи. Адже завдання з виховання особистості, підготовленої до взаємодії у сучасному інформаційному середовищі, може бути вирішене лише вчителем, який володіє сучасними засобами навчання.

Важливою з умов реалізації стратегічних цілей удосконалення національної системи освіти, ефективного розв'язання проблем, що постають перед нею, є підготовка вчителів до застосування мультимедійних засобів навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Готовність учителя початкової школи до застосування мультимедійних засобів навчання набули висвітлення в працях К. Волинець, Д. Чернілевського, Н. Бібік, О. Савченко, І. Шапошнікової, Л. Хомич та ін.

І все таки недостатньо вивченою залишається проблема підготовки майбутніх учителів до застосування мультимедійних засобів навчання, зокрема в тому аспекті, який стосується вивчення стану їхньої готовності до цієї діяльності.

Мета статті – розглянути особливості формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до застосування мультимедійних технологій.

Виклад основного матеріалу. На даний момент інформатизація охопила всі сфери людської діяльності – політичні, технічні, соціальні, економічні, культурні бізнесові та освітні. Одним із напрямів інформатизації сучасного суспільства є інформатизація освіти, метою якої є підготовка людини до повноцінного життя в інформатизованому суспільстві.

Інформатизацію освіти Д. Чернілевський трактує як упровадження в освітній процес інформаційних технологій, що відповідають вимогам світового співтовариства, підвищення якості загальноосвітньої та професійної підготовки фахівців на основі широкого використання обчислювальної та інформаційної техніки [2, с. 418].

О.Астаф'єва [1] інформатизацію освіти визначає як важливий етап, пов'язаний із впровадженням комп'ютерних технологій у всі типи освіти на всіх її етапах. Зміст інформатизації освіти полягає у створенні для педагогів і суб'єктів навчання сприятливих умов для вільного доступу до культурної, навчальної та наукової інформації [3, с. 43].

Включаючи головні напрями інформатизації освіти, автори [4, с. 4] виокремлюють *навчальні цілі*, які мають бути досягнені:

- підвищення ефективності навчального процесу за рахунок його інтенсифікації та активізації навчально-пізнавальної діяльності, надання їй творчого, дослідницького спрямування, розкриття творчого потенціалу учнів і вчителів, з врахуванням їх запитів і здібностей;

- забезпечення розв'язання проблем гуманітаризації освіти та гуманізації навчального процесу через його індивідуалізацію та диференціацію.

Багато інших науковців у концепції інформатизації освіти визначають *педагогічні цілі* застосування персональних комп'ютерів в освіті:

- формування інформаційної культури людини;
- розкриття творчого потенціалу людини, розвитку особистісних якостей, підвищення ефективності навчально-виховного процесу на основі впровадження нових інформаційних технологій навчання (НІТН), надання діяльності дослідницького, творчого характеру;

- удосконалення управління освітою.

Прагнення нових моделей навчання та розширення можливостей комп'ютерної техніки привели педагогів до ідеї впровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес, що породило виникнення таких термінів як „нові інформаційні технології навчання”, „інформаційно-комунікаційні технології навчання” та внесло зміни в організаційні форми навчання. З'явилися такі нові форми як дистанційне навчання, мультимедійна освіта, навчання вдома. На даний час майбутні учителі виявляють інтерес до всього, що пов'язане з комп'ютерами.

Поняття „інформаційні технології навчання” змінювалось в залежності від часу, коли його використовували. Йому ставились у відповідність „сучасні інформаційні технології навчання”, „нові інформаційні технології освіти”, „технології комп’ютерного навчання”, „нові інформаційні технології навчання”, „інформаційні засоби навчання”, „новітні інформаційні технології навчання” і т. ін. Інформаційні технології були присутніми на всіх етапах розвитку суспільства, основною функцією їх було забезпечення інформаційного обміну між людьми. Засоби обробки, зберігання і передавання інформації змінювались і удосконалювались із розвитком людства, починаючи від настінних малюнків, папірусних рукописів і закінчуючи комп’ютерними технологіями. Сучасні інформаційні технології створюють умови для інтенсивного виробництва й ефективного використання інформації, що сприяє прогресивному розвитку суспільства.

При підготовці майбутніх учителів початкової школи перед нами постають значні можливості для використання на заняттях мультимедійних засобів навчання. Широкий спектр предметів, що вивчаються в інституті створює сприятливі умови для застосування мультимедійних продуктів. Наявні програмні розробки, мультимедійні продукти з математики, основ природознавства забезпечують цікаве та результативне вивчення дисциплін.

Мультимедійні засоби навчання можна використовувати в таких аспектах:

- як основне джерело одержання інформації, самостійне навчальне середовище (мультимедійно-навчальне середовище);
- як наочність до розповіді викладача.

Використовуючи мультимедійні засоби як наочність до розповіді викладача, слід чітко визначити мету застосування та їх місце в структурі заняття. Педагог має враховувати доцільність вибору того чи іншого мультимедійного продукту. Мультимедійні навчальні комплекси слід застосовувати під керівництвом викладача з урахуванням педагогічного, психологічного, методичного та організаційного аспектів.

Г. Коджаспірова та К. Петров так характеризують дані аспекти:

- педагогічний – на скільки програма відповідає загальній спрямованості навчального курсу і сприяє виробленню в суб'єктів навчання правильних уявлень про навколишній світ;
- психологічний – як впливає дана програма на мотивацію навчання, на ставлення до предмету, підвищить чи понизить інтерес до нього;
- організаційний – чи раціонально сплановані заняття з використанням комп'ютера та інформаційно-комунікаційних технологій.
- методичний – чи сприяє програма кращому засвоєнню матеріалу, чи виправдовує вибір завдань, що пропонуються студенту, чи методично правильно подається матеріал [6, с. 196].

Запровадження мультимедійних навчальних продуктів у навчальний процес педагогічних університетів сприяє розвитку творчих здібностей, удосконаленню пошукових умінь, підвищенню якості професійної підготовки майбутніх учителів, що відповідають запитам школи в рамках інформатизації освіти, стимулює активність і пізнавальний інтерес.

Готовність майбутнього вчителя до використання інформаційних технологій передбачає:

- певний рівень технічних навичок роботи з комп'ютером;
- вміння вчителя ефективно використовувати ІКТ як засіб навчання;
- упевненість учителя у більшій ефективності ІКТ порівняно з іншими засобами навчання;
- можливість швидко оволодіти новими педагогічними програмними засобами.

Підготовка до проведення заняття із застосуванням мультимедійних ресурсів вимагає від викладача елементарних знань роботи з комп'ютером, затрат значної частини вільного часу та врахування специфіки підготовки майбутніх учителів початкової школи. Тому методична підготовка викладача до заняття з використанням МЗН має включати такі етапи:

➤ *ознайомлення із змістом МЗН.* Саме це є необхідною умовою їх ефективного використання. Попереднє ознайомлення із змістом мультимедійного продукту полягає в тому, що викладач переглядає мультимедійний навчальний комплекс, мультимедійну енциклопедію, відео - презентаційний чи інший матеріал, який буде використовувати;

➤ *визначення доцільності застосування МЗН.* Якщо викладач переконаний, що навчальної, виховної, розвивальної мети на занятті буде досягнуто без використання мультимедійних засобів навчання, то необхідність у них відпадає;

➤ *визначення типу і структури заняття.* МЗН, маючи різне призначення, можуть використовуватись на початку, всередині, наприкінці вивчення теми, розділу, заняття. Із практики застосування найбільш оптимальним у такому випадку є комбіноване заняття;

➤ *визначення місця мультимедійного продукту в структурі заняття.* Необхідність визначення на занятті структурних місць, де студенти найбільш ефективно будуть сприймати та засвоювати матеріал, є передумовою ефективного проведення заняття.

Розглянувши всі аспекти підготовки вчителя до застосування МЗН ми дійшли до висновку, що готовність майбутнього вчителя до застосування мультимедійних засобів навчання в початковій школі це вміння зручно й ефективно візуалізувати статичну й динамічну інформацію, самостійно готувати завдання, підбирати навчальний матеріал.

Особливість побудови мультимедійних засобів навчання, на відміну від суто інформаційного викладу навчального матеріалу, передбачає особисте, розумове активне ставлення користувача до змісту програми, спонукає аналізувати його, активізувати процес пізнання та засвоєння знань, закладених у змісті використовуваної програми чи навчальному середовищі.

Уміння майстерно застосовувати електронні ресурси з навчальною метою розвивається з досвідом, в процесі професійної діяльності, набуваючи знань із практики.

Висновки. Підготовка сучасного вчителя в інформаційному суспільстві, його професійного вдосконалення все більше хвилює педагогів. Саме тому актуальними нині є пошуки нових форм організації навчального процесу в університеті, які спрямовані на активізацію навчально-пізнавальної, творчої діяльності студентів, підготовку майбутнього вчителя, який би відповідав потребам інформаційного суспільства й сучасної школи.

Практика переконує, що реалізація нових форм і методів застосування електронних засобів навчання сприяє інтенсивному розвитку навчально-пізнавальної і розумової діяльності. Мультимедійні засоби мають якісно нові можливості для навчання і розвитку студентів, а тому потребують перегляду змісту, методів та організаційних форм навчання.

Список використаних джерел:

1. Астаф'єва О. Інформатизація та комп'ютеризація в гуманітарній освіті / О. Астаф'єва // Вища освіта України. – 2003. - №2. – С. 108-114.
2. Чернилевский Д. В. Дидактические технологии в высшей школе : учеб. пособие для педагогических вузов / Д. В. Чернилевский. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 437 с.
3. Трайнев В.А. Информационные коммуникационные педагогические технологии (обобщение и рекомендации) : учеб. пособие / В. А. Трайнев, И. В. Трайнев. – М. : Издательско-торговая корпорация „Дашков и К^о”, 2006. – 280 с.
4. Жалдак М. Інформатизація – пріоритетний напрям реформування освітньої галузі / М. Жалдак, Ю. Дорошенко // Педагогічна газета. – 1999. – берез. (№3). – С. 4-5.
5. Коджаспирова Г. М. Технические средства обучения и методика их использования : учеб. пособие для студ. высш. пед. заведений / Г. М. Коджаспирова, К. В. Петров. – М. : Издательский центр „Академия”, 2003. – 256 с.